

İmamlık ve Cemaat Halinde Namaz Kılma İle İlgili Meseleler 4

Cemaatle kılınan namazlarda safların düzgün olmasına, aralarında açıklık bulunmamasına dikkat edilir. İmam olan zat da buna dikkat edip cemaati uyarır.

Cemaatten birinin saf arkasında yalnız başına durup imama uyması mekruhtur. Ancak saflar arasında duracak bir yer bulamazsa, o zaman mekruh olmaz.

İmamı rükû halinde iken bulan kimse, imama uymak için ilk saflara gittiği takdirde rekâtı kaçıracağından korkarsa, son safa geçerek imama uyar, saflardan birine katılmaksızın tek başına yalnızca bir yerde durup imama uymaz; rekât kaçırılacak olsa bile...

Namaz kılanın önünden geçmek mekruhtur. Ancak önünde bir perde, ağaç, direk benzeri bir engel bulunursa mekruh olmaz. Bu kerahiyet, kırlarda, büyük mescidlerde namaz kılanın secde edeceği yerden geçmek halindedir. Çünkü böyle büyük ve açık yerlerde namaz kılanın önünden hiç geçilmemesinde güçlük vardır. Evlerde ve küçük mescidlerde ise, namaz kılanın önünden geçmek mekruhtur. İmamın karşısında bulunan sütne (duvar gibi bir engel), cemaat için de yeterlidir.

Yüksek veya aşağı bir yerde namaz kılanın önünden geçildiği takdirde bakılır: Eğer geçen kimse ile namaz kılanın bazı azaları arasında bir hizaya gelme ve karşılaşma olursa, geçen kimse günah işlemiş olur; değilse olmaz. Bununla beraber hiç bir zaman namaz bozulmaz.

İmam abdestsiz olarak namaz kıldırıldığını, cemaat dağıldıktan sonra anlamış olursa, mümkün olduğu kadar bunu cemaate duyurması gerekir. Bir diğer görüşe göre de, cemaate bildirmek gerekmez.

Bir özür bulunmadıkça cemaate devam etmelidir. Devam edilmemesini mubah kılacak özürler, teyemmümü mubah kılacak derecede olan hastalıklardır. Felce uğramak, yürüyemeyecek kadar yaşlı olmak, kör olmak, haksız yere saldırıya uğramaktan korkmak, şiddetli yağmur ve çamur bulunmak, soğuk ve karanlık hali olmak, hizmet etmeye mecbur olduğu ve ayrıldığı zaman zarar göreceği bir hasta bulunmak, yolculuğa çıkma hazırlığı ile uğraşmak gibi sebeplerdir.

Cemaate devam etmek istediği halde, haklı bir özürden dolayı muntazam bir şekilde devamdan mahrum kalan kimse de, niyetine göre cemaat sevabına kavuşur.

Hanefî mezhebindeki bir kimse Şafiî Mezhebinde olan imamın birisi arkasında namaz kılabilir mi?

Mezheb değişikliği iktidaya (uymaya) engel değildir. Hanefî mezhebinde olan birisi Şafiî mezhebindeki bir kimsenin arkasında namaz kılabilir. Yeter ki imam olan zat, namazın şartlarına ve rükünlerine riayet etsin. Şöyle ki: mezheplerin ihtilafı teferruata bakmaktadır. Ama esasta birdirler. Bu itibarla farklı mezhepten olanlar birbirlerinin arkasında namaz kılabilirler.

Bu hususta en güzeli, her Müslüman'ın kendi mezhebinde bulunan bir imama uymasıdır. Bu olmayınca, diğer bir mezhebde bulunup da namazın farzlarına riayet eden herhangi bir imama uyulması, yalnız başına namaz kılmaktan daha faziletlidir. Fakat burada hassas bir nokta vardır. Eğer başka mezhepten birinin imamlığında namaz kılan kimse kendi mezhebine göre namazı bozacak bir şeyin böyle bir imamda bulunduğunu görüp bilirse, ona uyması sahih olmaz. Mesela bir Hanefî'nin, burnundan kan aktığı halde abdestini yenilemeden imamlığa geçen bir Şafiîye uyarak namaz kılması geçerli olmaz. Zira Şafiî mezhebine göre kan akması belli bir miktara ulaşmayınca abdesti bozmaz. Ama Hanefî mezhebine göre ise az da olsa çok da olsa kan akması abdesti bozar. Bu itibarla değişik mezhepteki insanların olduğu bir yerde imamlık yapacak kimselerin diğer mezheplerin ihtilafı noktalarına da riayet etmeleri gerekir.

Malikî ve Hanbelî olanlara göre, namazın sıhhati için şart olan şeylerde yalnız imamın mezhebine itibar olunur, uyanın (muktedirinin) mezhebine bakılmaz.